

РАЙНИН И. Л. РАЗВИТИЕ ОБРАЗОВАНИЯ В ХАРЬКОВСКОМ РЕГИОНЕ

Рассмотрен комплекс заданий областной государственной администрации в системе образования и ряд мероприятий по решению проблемных вопросов, связанных с реформированием образования в Харьковской области.

Ключевые слова: образование, развитие, программа, реформирование, государственная администрация, Харьковская область.

RAININ I. L. THE DEVELOPMENT OF EDUCATION IN KHARKIV REGION

With the reference to the National Doctrine of Education Development and the Strategy of sustainable development of Kharkiv region up to 2020 the author has considered the principles of Kharkiv Regional State Administration's activities in the field of education and basic provisions that regulate the activities of the regional state administration while reforming the education system, which is based on the principle of priority of a human being.

Some issues that are still unresolved in the field of education system of Kharkiv region have been highlighted. The author has grounded and solved the complex of tasks of regional state administration in the education field in the following areas: a) childhood education; b) secondary education; c) social and legal protection of orphans and children deprived of parental care and children with special educational needs; d) out-of-school education; e) vocational education; f) higher education; g) logistics guaranteeing of educational establishments.

The main provisions of the Regional Program of Education Development «New Educational Space of Kharkiv Region» for 2014–2018 and a number of measures to address issues related to the reform of education in Kharkiv region, which should solve this Program have been studied.

Keywords: education, development, program, reform state administration, Kharkiv region.

УДК 342.951:37.18.43:004

М. В. ФЕДОРЧУК,

аспірант Харківського національного університету внутрішніх справ

СУТНІСТЬ І СТАН УПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Досліджено сутність електронної освіти, необхідність її впровадження у повсякденне життя викладачів та студентів. Виокремлено основні елементи електронної освіти. Проаналізовано використання елементів електронної освіти на прикладі трьох вищих навчальних закладів Харкова. На підставі дослідження вітчизняного законодавства та міжнародного досвіду виконано розмежування понять електронної та дистанційної освіти, наведено авторське визначення поняття «електронна освіта».

Ключові слова: електронна освіта, дистанційна освіта, інформаційне суспільство, поняття електронної освіти, елементи електронної освіти, впровадження електронної освіти, міжнародний досвід.

Fedorchuk, M.V. (2015), "The essence and the state of e-learning in Ukraine" ["Sutnist i stan uprovadzhennia elektronnoi osvity v Ukraini"], *Pravo i Bezpeka*, No. 4, pp. 61–66.

Постановка проблеми. В останні роки Інтернет заповнив більшість сфер життєдіяльності осіб та став невід'ємною частиною життя. Демократизація онлайн-світу відкрила користувачам культурне середовище, в якому вони, незалежно від їх зацікавлень, можуть знайти місце для спілкування з товаришами за інтересами з усього світу. Такі можливості стали використовувати і з метою навчання студентів по всьому світу, оскільки незалежно від того, в якому куточку світу людина знаходиться, за наявності та за допомогою Інтернету вона може отримувати знання, читати книжки, писати

тести та спілкуватись із викладачем у зручний для себе час.

Оскільки Інтернет став частиною нашого повсякденного життя і не використовувати його з метою розвитку, навчання та вдосконалення є неправильним та кроком назад, міжнародне суспільство вже давно використовує сучасні технології для належної підготовки фахівців та для подальшого вдосконалення їх знань. Для належного впровадження та застосування електронної освіти в Україні необхідно дослідити вказане поняття та його особливості, дати чітке визначення елементів електронної освіти й

усвідомити її істотні переваги порівняно з традиційним навчанням.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Стан інформаційного суспільства та динамічний розвиток сфери електронних інформаційних ресурсів обумовлюють нові вимоги до вітчизняного законодавства, вироблення відповідних доктринальних положень і комплексної організації правового забезпечення інформаційної сфери. Сьогодні цим важливим проблемам, від вирішення яких залежить подальше удосконалення галузі інформаційного права, а отже й інформаційного законодавства та практики його застосування, присвячено чимало наукових праць, що розкривають змістові питання правового регулювання інформаційної сфери (І. В. Арістова, О. А. Баранов, К. І. Беляков, І. Л. Бачило, В. М. Брижко, В. Д. Гавловський, В. А. Копилов, Б. А. Кормич, О. В. Кохановська, А. І. Марущак, А. М. Новицький, І. В. Панова, В. Г. Хахановський, В. С. Цимбалюк, М. Я. Швець та ін.), дистанційної освіти (К. Л. Бугайчук, Т. М. Кронівець), інформатизації навчального процесу у вищих навчальних закладах Міністерства внутрішніх справ України (Р. М. Шевчук), державного управління інформаційно-освітнім середовищем інноваційних університетських комплексів (Л. П. Полякова), інформаційних технологій як основи і засобу реалізації інноваційних процесів у сучасній освіті (А. І. Олійник). Проте правові аспекти запровадження електронної освіти залишаються поза увагою вчених.

Метою статті є проаналізувати стан запровадження в Україні складових електронної освіти, здійснити аналіз нормативно-правових актів вітчизняного законодавства, в порівнянні з нормами міжнародного права визначити сутність і складові електронної освіти, охарактеризувати стан запровадження у навчальних закладах елементів електронної освіти.

Виклад основного матеріалу. Від рівня інтелектуального розвитку суспільства залежить успіх будь-якої сфери життєдіяльності держави. Враховуючи, що тенденція до глобалізації, яка означає загострення конкуренції між державами-націями, набуває загальнопланетарного характеру та охоплює, крім економіки, інші сфери, стає очевидним, що лише та країна, яка забезпечить адекватний вимогам часу розвиток освіти і науки, може сподіватись на гідне місце у світовому співтоваристві.

Україна намагається впроваджувати новітні інформаційні технології в освіту, однак істотним недоліком є недостатнє нормативно-правове забезпечення цього процесу. Як правило,

деякі вищі навчальні заклади на свій розсуд, точніше, ризик, упроваджують елементи нової електронної та дистанційної освіти, самостійно ухвалюючи правила та умови її використання. Можна з упевненістю говорити про наявну перспективу нормативно-правового врегулювання цього питання. Зокрема, Міністерство освіти і науки України 12 лютого 2013 р. оприлюднило, з метою проведення громадського обговорення, проект Концептуальних засад розвитку електронної освіти в Україні. На жаль, далі, аніж оприлюднення проекту Міністерство не пішло, хоча прийняття вдосконалених Концептуальних засад розвитку електронної освіти в Україні стало б підґрунтям для подальшого розвитку всієї системи електронної освіти. Напрацювання у сфері правового регулювання електронної освіти якісно вплине на розвиток інформаційного права, прискорить процеси законодавчої підтримки побудови в Україні інформаційного суспільства [1].

Сьогодні Україна активно рухається у напрямку побудови інформаційного суспільства. Одним із досягнень нормотворчої роботи є прийняття розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні» [2], де вперше у чинному законодавстві використовується поняття електронної освіти. У контексті Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні поняття «електронна освіта» розглядається як форма отримання освіти, що здобувається з використанням виключно інформаційно-комунікаційних технологій. На нашу думку, це визначення є надто широким та потребує уточнення.

Законодавець передбачає в Стратегії, що однією з основних умов успішної реалізації державної політики у сфері розвитку інформаційного суспільства є забезпечення навчання, виховання, професійної підготовки людини для роботи в інформаційному суспільстві.

В основних засадах розвитку інформаційного суспільства [3] та Національній доктрині розвитку освіти [4] визначено пріоритетні заходи, що спрямовані на реалізацію державної політики у зазначеній сфері, здійснення яких, зокрема, забезпечить удосконалення навчально-виховного процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві, створить умови для приведення рівня і якості освітнього потенціалу у відповідність до вимог кадрового забезпечення інноваційного розвитку України, а саме:

– забезпечення поступової інформатизації системи освіти, спрямованої на задоволення

освітніх інформаційних і комунікаційних потреб учасників навчально-виховного процесу;

- формування та впровадження інформаційного освітнього середовища в системі загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої та післядипломної освіти;

- розроблення індивідуальних модульних навчальних програм різних рівнів складності залежно від конкретних потреб, а також випуск електронних підручників та енциклопедій;

- створення інформаційної системи підтримки освітнього процесу, системи інформаційно-аналітичного забезпечення у сфері управління навчальними закладами, інформаційно-технологічного забезпечення моніторингу освіти;

- забезпечення у повному обсязі навчальних закладів комп'ютерними комплексами та мультимедійним обладнанням;

- розвиток мережі електронних бібліотек на всіх освітніх рівнях;

- створення системи дистанційного навчання, у тому числі для осіб з обмеженими можливостями та дітей, які перебувають на довготривалому лікуванні, та забезпечення на цій основі ефективного впровадження і використання інформаційно-комунікаційних технологій на всіх освітніх рівнях усіх форм навчання;

- забезпечення навчально-виховного процесу засобами інформаційно-комунікаційних технологій, а також доступу навчальних закладів до світових інформаційних ресурсів;

- створення відкритої мережі освітніх ресурсів;

- створення національного науково-освітнього простору, який ґрунтуватиметься на об'єднанні різних національних багатоцільових інформаційно-комунікаційних систем;

- розроблення методологічного забезпечення у частині використання комп'ютерних мультимедійних технологій у процесі викладання предметів та дисциплін;

- удосконалення навчальних планів, відкриття нових спеціальностей з новітніх інформаційно-комунікаційних технологій, втілення принципу «освіта протягом усього життя»;

- забезпечення вільного доступу до засобів інформаційно-комунікаційних технологій та інформаційних ресурсів, особливо у сільській місцевості та важкодоступних населених пунктах;

- підвищення рівня комп'ютерної грамотності населення, зокрема пенсіонерів, малозабезпечених осіб та осіб, які потребують соціальної допомоги та реабілітації;

- створення умов для оволодіння протягом найближчих п'яти років усіма випускниками шкіл комп'ютерною грамотністю;

- забезпечення всіх навчальних закладів ширококутовим доступом до міжнародних науково-освітніх мереж та Інтернету [2].

Що стосується світового досвіду, то головною тенденцією в глобальному інформаційному світовому середовищі є активний перехід до системи електронної освіти і наступного етапу Smart освіти. Європейська Комісія в Плані дій щодо електронної освіти (2001) визначає електронну освіту як використання нових мультимедійних технологій та Інтернету для покращення якості навчання шляхом спрощення доступу до ресурсів та сервісів, а також за рахунок віддаленого обміну та співпраці [5, р. 2]. На засіданні Європейської Комісії, яке проходило 23–24 березня 2001 року в Стокгольмі, з ініціативи Вівіан Редінг, комісара з питань освіти і культури, Європейська Комісія схвалила повномасштабний план дій у сфері електронної освіти, нацелений на мобілізацію всіх національних програм і механізмів, ресурсів Європейського інвестиційного банку і зусиль усіх зацікавлених сторін на прискорене запровадження електронної освіти в Європі. Далі, 10 травня 2001 року в Брюсселі в Міжнародному навчальному центрі IBM відбувся перший в Європі саміт, присвячений питанням електронного навчання. Для Європи електронна освіта стала чудовим шансом для максимального об'єднання освітніх програм різних держав ЄС. Послідовна політика щодо активного розвитку електронної освіти продовжується і сьогодні. Зокрема, міністр вищої освіти і науки Франції Валері Перкес у своєму виступі на нараді в університеті Париж-Дофін, яка була присвячена переходу університетів в електронну еру, говорить про те, що «... сьогодні головна ціль в реформуванні системи освіти Франції визначається як 100 % навчальних матеріалів в електронній формі для 100 % студентів ...; ... ціль електронного навчання в тому, щоб відкрити доступ до знань усім – і молоді, яка не може бути присутня на всіх заняттях, так як змушена паралельно працювати, і інвалідам, для яких не у всіх університетах створені відповідні умови ...; ... електронне навчання також дозволяє зв'язати університети всього світу в спільний освітній процес ...» [1].

У межах цього річного Світового економічного форуму в Давосі відбувся круглий стіл «RevolutiOnline.edu», де, зокрема, було відзначено, що онлайн-освіта в найближчому майбутньому може кардинально змінити всю систему освіти. Однією з головних переваг електронної освіти є вільний доступ до інформації незалежно від матеріального становища, національності, місця проживання і стану здоров'я.

Серед пострадянських країн лише у Російській Федерації було прийнято федеральний закон «Про освіту», де електронне навчання розглядається як організація освітнього процесу із застосуванням інформації, що міститься в базах даних і використовується в реалізації освітніх програм, та інформаційних технологій, які забезпечують її обробку, технічних засобів, а також інформаційно-телекомунікаційних мереж, які забезпечують передачу по лініях зв'язку вказаної інформації, взаємодію осіб, які навчаються, і педагогічних працівників [6, ст. 15].

Україна також прямує шляхом реформування та становлення інформаційного суспільства, висновок про що можна зробити на основі аналізу чинного законодавства та стану використання засобів інтернет-мережі в організації навчального процесу. Більш яскравим прикладом є вищі навчальні заклади, оскільки саме вони мають велику конкуренцію у підготовці фахівців різних професій та зацікавлені в ефективному та мобільному, з використанням сучасних технологій, процесі підготовки молодих і сучасних фахівців. На жаль, це питання не врегульовано належним чином на законодавчому рівні, фахівцями не приділено належної уваги цій проблемі. Тому вищі навчальні заклади вимушені самостійно розробляти і впроваджувати використання електронних ресурсів у процес навчання.

Враховуючи відсутність комплексного розуміння електронної освіти, вважаємо за необхідне розглянути основні елементи електронної освіти, які на сьогодні впроваджуються у навчальний процес вищих навчальних закладів. Поняття «електронна освіта» включає такі елементи, як: дистанційна освіта, електронні бібліотеки (навчальні матеріали обов'язково знаходяться в електронному вигляді), аудіо-, відеолекції та використання мультимедійних засобів під час навчального процесу.

На сьогодні існують вищі навчальні заклади, які впроваджують в освітній процес новітні технології та деякі елементи електронної освіти. Саме впровадження елементів електронної освіти вбачаємо можливим розглянути на прикладі кількох із них. Зокрема, таким яскравим прикладом є Харківський національний університет внутрішніх справ, у якому існує сайт дистанційної освіти (посилання на інтернет-сторінку: <http://nmc.univd.edu.ua>) на основі системи управління Moodle, де студенти можуть у будь-який зручний час пройти додатковий курс навчання та вдосконалити отримані знання або вивчити матеріал заново, вдосконалюючи свої навички та вміння. Вважаємо за необхідне навес-

ти визначення Moodle – це система управління курсами (електронне навчання), також відома як система управління навчанням або віртуальна навчальна сфера (англ.). Є аббревіатурою від англ. Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment (модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище). Являє собою вільний (розповсюджується за ліцензією GNU GPL) веб-додаток, що надає можливість створювати сайти для онлайн-навчання [7].

У світі існують інші системи управління електронною освітою, наприклад такі, як Blackboard, Angel, WebCT. Відмінностями цих систем є засоби адміністрування (ідентифікація, авторизація, реєстрація тощо); засоби створення курсу (засоби розробки, обмін контентом / повторне використання контенту й ін.); засоби доступу до інформації (управління курсом, засоби слідкування за студентами, автоматичне тестування, категоризація та ін.); засоби комунікації між викладачами та студентами (форуми, електронна пошта, чат, відеозв'язок тощо); засоби покращення продуктивності (допомога, пошук, он-лайн/офф-лайн режим роботи й ін.).

На сьогодні ХНУВС розробляє концепцію впровадження електронної освіти та розпочав реалізацію її в життя студентів, що стане ефективним та сучасним етапом розвитку освіти у вищому навчальному закладі. Важливим досягненням ХНУВС є використання мультимедійних технологій під час навчального процесу та відеолекцій з окремих дисциплін.

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна також надає освітні послуги за допомогою електронного (дистанційного) навчання (саме так називають процес навчання у ХНУ), але тільки для заочної форми навчання. Навчання студентів відбувається на освітньому сайті Центру електронного навчання з використанням апробованої системи управління навчанням Moodle. Важливим здобутком Університету є бібліотека, що стала учасником проекту «eLibUkr: Електронна бібліотека України». З червня 2009 року створено і постійно поповнюється публікаціями професорів, викладачів, науковців, аспірантів і студентів інституційний репозитарій (електронний архів) Університету (<http://dspace.univer.kharkov.ua>). За проектом «eLibUkr: Електронна бібліотека України» Центральна наукова бібліотека надає доступ до найвідоміших електронних баз даних журналів, таких як IOPscience Journals, Oxford Journals, Passport GMID компанії Euromonitor, HINARI (Health InterNetwork

Access to Research Initiative) та інші, щомісяця надаються тестові доступи.

Як приклад також варто відзначити Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут», який ухвалив Концепцію розвитку електронного (e-) навчання в НТУ «ХПІ» на 2009–2016 роки. Ця Концепція є кроком уперед, оскільки надано ряд визначень понять, які використовуються під час електронної освіти, але наведені визначення не є досконалими. Науковці НТУ «ХПІ» надали таке визначення електронного навчання – це форма навчання, за якої основні носії навчальної інформації є електронними навчальними ресурсами, а засоби спілкування викладача та студентів ґрунтуються на використанні інформаційно-комунікаційних технологій, насамперед комп'ютерної техніки, мережевих технологій, зокрема Інтернету, й мобільного зв'язку [8].

Варто також відзначити вдалу спробу розмежування понять електронної та дистанційної освіти в Концепції розвитку електронного (e-) навчання в НТУ «ХПІ». Так, дистанційне навчання визначається як вид електронного навчання, в якому викладач і студент віддалені один від одного істотною відстанню, а спілкування викладача та студентів відбувається головним чином за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій, найчастіше Інтернету та систем мобільного зв'язку. Характерною рисою дистанційного навчання є використання спеціалізованих програмних продуктів – систем менеджменту навчання, в яких електронні навчальні ресурси подано у вигляді особливим чином структурованих дистанційних курсів; системи менеджменту навчання, як правило, містять також розвинені синхронні та асинхронні засоби спілкування [8].

Враховуючи певну розбіжність у використанні понять, вважаємо за необхідне розмежувати поняття електронного навчання та дистанційного.

Науковці британського Комітету об'єднаних інформаційних систем (Joint Information Systems Committee, JISC) розглядають електронне навчання як навчання з допомогою, підтримкою і використанням інформаційних та комунікаційних технологій (ІКТ), але наголошують, що поняття електронного навчання також охоплює гнучке навчання та дистанційне навчання, а також використання ІКТ як засобу спілкування та обміну досвідом між окремими людьми та групами задля підтримки студентів та покращення моніторингу навчання [9].

Дистанційне навчання – це форма електронної освіти, під час якої студент і викладач

знаходяться на відстані, при цьому використовуються будь-які можливі засоби передачі інформації, наразі спосіб передавання матеріалу значення не має. А в електронній освіті весь навчальний матеріал поданий тільки в електронному вигляді, засоби спілкування викладача та студентів ґрунтуються на використанні інформаційно-комунікаційних технологій, насамперед комп'ютерної техніки, мережевих технологій, зокрема Інтернету, й мобільного зв'язку.

Таким чином, можна говорити, що в українських вищих навчальних закладах поступово впроваджують елементи електронної освіти. Тобто Харківський національний університет внутрішніх справ використовує дистанційну освіту і мультимедійні засоби навчання, а також використовує світову систему управління електронним навчанням, що є важливим та необхідним на шляху впровадження електронної освіти у життя студентів. Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна впровадив електронне (дистанційне) навчання та постійно використовує і вдосконалює електронну бібліотеку та співпрацює з міжнародними видавництвами. Харківський політехнічний інститут прийняв Концепцію розвитку електронного (e-) навчання в НТУ «ХПІ» на 2009–2016 роки, що є не менш важливим. Удосконалена концепція розвитку електронного навчання має бути прийнята на рівні закону, для належного врегулювання правовідносин та оцінки навчання.

Висновки. У порівнянні з традиційною електронна освіта надає істотні переваги та деякі унікальні можливості, як-то: переміщення занять у просторі і часі, гнучкий розклад, ширший доступ до матеріалів та більше їх розмаїття, наявність усіх необхідних навчальних матеріалів у електронному варіанті, можливість повторно прослухати або продивитись аудіо-, відеолекцію, вдосконалене спілкування та значно швидший зворотний зв'язок із викладачами.

На підставі викладеного вбачаємо можливим надати таке визначення електронної освіти – це форма навчання, за якої основні носії навчальної інформації є електронними навчальними ресурсами, із використанням інформаційних та комунікаційних технологій та Інтернету для покращення якості навчання шляхом спрощення доступу до ресурсів та сервісів, а також за рахунок віддаленого обміну та співпраці між студентом і викладачем. Що стосується складових електронної освіти, можна відзначити використання та впровадження вищими навчальними закладами певних її елементів: дистанційної освіти, електронних бібліотек, аудіо-, відеолекцій та мультимедійних засобів.

Список використаної літератури

1. Кронівець Т. М. Електронна освіта у вищих навчальних закладах України: проблеми і перспективи правового регулювання / Т. М. Кронівець // Науковий часопис Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Серія 18 «Економіка і право». – 2013. – Вип. 22. – С. 134–140.
2. Про схвалення Стратегії розвитку інформаційного суспільства в Україні : розпорядження Кабінету Міністрів України від 15 трав. 2013 р. № 386-р [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-p>.
3. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки : закон України від 9 січ. 2007 р. № 537-V // Відомості Верховної Ради України. – 2007. – № 12. – Ст. 102.
4. Про Національну доктрину розвитку освіти : указ Президента України від 17 квіт. 2002 р. № 347/2002 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 16. – Ст. 860.
5. The eLearning Action Plan «Designing tomorrow's education» : Communication from the Commission of the European Communities to the Council and the European Parliament : Brussels, 28.3.2001 COM(2001)172 final [Електронний ресурс]. – 19 р. – Режим доступу: http://www.aic.lv/bologna/Bologna/contrib/EU/e-learn_ACPL.pdf.
6. Об образовании : федерал. закон от 10 июля 2012 г. № 3266-1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://минобрнауки.рф/документы/884>.
7. Moodle [Електронний ресурс] // Википедия : свобод. энцикл. – Режим доступу: <https://ru.wikipedia.org/wiki/Moodle>.
8. Концепція розвитку електронного (e-) навчання в НТУ «ХП» на 2009–2016 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://cde.kpi.kharkov.ua/cdes/new/Conception_eL.pdf.
9. Чорна О. А. Педагогічні аспекти електронного (дистанційного) навчання з точки зору зарубіжних дослідників [Електронний ресурс] / Чорна Олена Анатоліївна. – Режим доступу: <http://intkonf.org/index.php?s=%F2&paged=395>.
10. Кронівець Т. М. Правове регулювання дистанційної освіти в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку [Електронний ресурс] / Кронівець Т. М. // Правова інформатика. – 2013. – № 2 (38). – Режим доступу: <http://ippi.org.ua/kronivets-tm-pravove-regulyuvannya-distsantsiinoi-osviti-v-ukraini-suchasniy-stan-ta-perspektivi-rozvu>.
11. Бугайчук К. Л. Форми організації навчального процесу за дистанційною формою навчання / К. Л. Бугайчук // Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. – 2008. – Вип. 40. – С. 337–341.

Надійшла до редколегії 25.11.2015

ФЕДОРЧУК М. В. СУЩНОСТЬ И СОСТОЯНИЕ ВНЕДРЕНИЯ ЭЛЕКТРОННОГО ОБРАЗОВАНИЯ В УКРАИНЕ

Исследованы сущность электронного образования, необходимость его внедрения в повседневную жизнь преподавателей и студентов. Выделены основные элементы электронного образования. Проанализировано использование элементов электронного образования на примере трёх высших учебных заведений Харькова. На основании исследования отечественного законодательства и международного опыта выполнено разграничение понятий электронного и дистанционного образования, дано авторское определение понятия «электронное образование».

Ключевые слова: электронное образование, дистанционное образование, информационное общество, понятие электронного образования, элементы электронного образования, внедрение электронного образования, международный опыт.

FEDORCHUK M. V. THE ESSENCE AND THE STATE OF E-LEARNING IN UKRAINE

Considering the rapid development of information technologies and the Internet, there is an issue of proper use of available resources. Ukraine is on the path of reform and the informatization of the society, so it is necessary to study the issue of implementing e-learning in the educational process.

The article's objective is the analysis of the state of implementing the components of e-learning in Ukraine and on the basis of conducted studies to fulfill distinction between the concepts of e-learning and distance education, and to provide author's definition of the concept of «e-learning».

The necessity of implementing distance education in the educational process has been studied in the article; the legal acts of domestic legislation, international practice of e-learning have been analyzed; the essence of e-learning has been determined. The results of the study concerning the state of implementing certain components of e-learning and systems of programs' management (e-learning) in higher educational institutions of Kharkiv have been provided.

It is concluded that e-learning has a number of advantages over traditional education, namely: the ability to have a flexible schedule; broad access and selection of educational materials that are available in electronic form, and ease of their use in the educational process; ability to view or listen to audio-, video lectures one more time; improvement of communication and much faster feedback from teachers. Regarding the use and implementation of e-learning components into the educational process, it is noted that higher educational establishments use the following elements: distance education, digital libraries, audio-, video lectures, multimedia.

Keywords: e-learning, distance education, information society, concept of e-learning, e-learning elements, implementation of e-learning, international experience.